

Milí studenti, děkuji těm, kteří zaslali domácí úkol na téma nebezpečné závislosti. Většina zaslaných úkolů byla vypracována velmi pěkně a proto jste byli za úkol výborně hodnoceni. Ti, co úkol nevypracovali, musí počítat se špatnou známkou. Tématem nebezpečné závislosti se budeme zabývat v následujících hodinách. Dnes si přečtete všeobecné informace o nebezpečných závislostech a o drogách, příště se budeme zabývat jednotlivými drogami. Nezapomeňte si dělat poznámky do sešitů.

Nebezpečné závislosti

V každé společnosti existuje mnoho nežádoucích, takzvaných sociálněpatologických jevů. Mnoho lidí žije takovým způsobem, který vnáší do společnosti negativní prvky. Například člověk, který nadměrně konzumuje alkohol, se častěji dopouští dopravních nehod, je u něj větší riziko kriminality, je náchylnější k duševním i tělesným chorobám, úrazům. Takový člověk nepoškozuje jen sebe, ale i vzájemné vztahy mezi lidmi a řád života společnosti. Společnost pak hledá způsoby, jak člověku pomoci, a očekává od něho, že začne tyto způsoby hledat také sám u sebe.

Sociálněpatologické jevy svým dosahem překračuje jedince, trpí jimi celá společnost.

Mezi sociálněpatologické jevy patří například různé závislosti, kriminalita, ale také dlouhodobá nezaměstnanost či dopravní a pracovní nehodovost. Vyskytují se víceméně v každé společnosti, jejich vznik je podmíněn podobnými činiteli a často jsou navzájem **podmíněny a propojeny**.

Uveďme si příklad. Mladý člověk – nazvěme ho třeba Pavel – se po skončení střední školy pokouší najít zaměstnání. Protože však pochází z města s vysokou nezaměstnaností, nemůže práci sehnat. Postupně začne trávit čas v hospodách s partou lidí stejného osudu. Touží po uspokojivém zaměstnání, ale přestává ho aktivně hledat, protože nový životní styl ho do určité míry uspokojuje. Propadá beznaději a uchyluje se k stále častějšímu pití alkoholu nebo ke konzumaci jiných drog. Protože postupně zvyšuje své dávky, potřebuje více peněz. Jeho morální hodnoty se posouvají a začíná krást. Už ho nezajímá nic jiného než to, jak se co nejrychleji dostane ke krátkému potěšení. Nový život začíná až odvykací léčbou, ke které ho dovedly důsledky požívání drog a celkový způsob života.....

Můžeme si položit otázku, proč člověk volí takový životní styl, kterým sám trpí a který mu nepřináší mnoho užitku. Vraťme se k příkladu Pavla. Ze začátku to mohlo být potěšení a zábava, kterých se mu dostávalo, když začínal pít a brát drogy. Byl to nový zážitek, jehož negativní stránku zprvu neviděl. Nový životní styl byl najednou plný dobrodružství a objevů. Od určitého momentu však Pavel začal ztrácet nad sebou kontrolu a začal být takřka bezmocně unášen okolnostmi. Času na přemýšlení se mu dostalo až v léčebně.

Nezdravý životní styl je často zpočátku pro člověka přitažlivý, plný nových zážitků. Později však člověka strhne a ten začne žít tímto stylem nedobrovolně. **Nezdravému životnímu stylu člověk zpravidla propadá.**

Droga

Kontakt lidí s drogou je vysoce nebezpečná skutečnost současného světa. Je nebezpečná vždy, podstatně více však u dětí a mladých lidí. Povězme si proto nyní o drogách a o problému závislosti na nich něco více. Začneme definicí.

Jako drogy označujeme látky přírodní i synteticky připravené, které působí na naši psychiku, ovlivňují naše prožívání i chování, jsou návykové, mohou vyvolat závislost.

Ovšem závislost se může vytvořit u kohokoli a na cokoli. V tom je její nevypočitatelnost a zákeřnost. Návyk vzniká tehdy, když užívání nějaké látky nebo vykonávání určité činnosti přikládáme jiný význam, než jaký ve skutečnosti má. Když v této látce hledáme oporu, berličku, pomoc, povzbuzení, když jí překonáváme svoji nejistotu a obavy, jsme na nejlepší cestě k závislosti na ní. **Drogou se pro člověka může stát téměř cokoli.** Závislí můžeme být na jiném člověku, na určité činnosti (známe závislost na hracích automatech, ale i závislost na práci), na přírodních nebo synteticky (chemickou cestou) připravených látkách. Je ovšem pravda, že ne každá „droga“ představuje stejně závažný problém a ne každá zabíjí.

Drogy v minulosti – drogy jsou staré jako lidstvo samo. Při hledání potravy objevil člověk také rostliny, které měly účinek, s nímž se předtím nesetkal. Zjistil, že po požívání některých rostlin se mění jeho vědomí, prožívání, nálada. Dokázal si tak přivodit neskutečné představy (halucinace), nepřírozenou veselost (euforii), celkovou otupělost a podobně. Některé rostliny pomáhaly k utlumení bolesti při operacích, jiné dokonce sloužily jako léky. Konzumace těchto rostlinných drog zažíval primitivní člověk stavy, které mu odhalovaly odpovědi na otázky jeho života. Pokládal drogy za prostředek komunikace s bohy, věřil, že jsou posvátné.

Nemyslete si, že drogy byly dostupné všem tak jako dnes. Sloužily jako prostředek náboženských obřadů a drogové stavy byly součástí celého učení kmene. Šaman, který obřad vedl, měl za úkol vysvětlit ostatním, k čemu slouží halucinace a různé další zážitky. Drogy nikdy nebyly konzumovány pro zábavu, byly přísně kontrolovány radou starších, jež rozhodovala o tom, ke komu se dostanou. Nikdo si drogy nebral sám, protože věděl, jak jsou nebezpečné, a měl k nim respekt.

Látky vyvolávající povznesenou náladu, veselost, povzbuzení či zapomnění byly tedy pro člověka odedávna něčím tajemným a lákavým. Poptávka po nich postupně rostla, přestože pocity opojení byly pravidelně střídány nepříjemnými stavy a dostavovaly se i zdravotní problémy. Postupně přestala stačit produkce přírodních drog a některé návykové látky se podařilo **připravít synteticky**. V souvislosti s jejich zneužíváním se hovoří o **toxikomanii** nebo **narkomanii** jako o závažném celosvětovém problému.

Představa veřejnosti, že narkomani by nemuseli drogy brát, jen kdyby trochu chtěli je zcela nesprávná. Naprostá většina těchto lidí ví, že dělá něco špatně, chtěla by s tím přestat, ale nemá na to dostatek síly. Navíc jejich tělo si už zvyklo na pravidelný příjem těchto látek. Jestliže nedostane svůj příděl, přináší to člověku, který drogu bere, veliké utrpení a strádání, jež sám nedokáže zvládnout.

Mezi drogami najdeme takové, které jsou velmi nebezpečné a jejichž výrobu a rozšiřování postihuje zákon, i ty, které jsou společností tolerované (trpěné). To ale neznamená, že by nebezpečné nebyly. **Většina drog má zpočátku příjemné a zajímavé účinky, proto člověk přehlídí jejich nebezpečnost.** Člověk má klamný pocit, že **drogy mu pomohou vyřešit jeho problémy**. Drogy mění člověka jako bytost, mění jeho myšlení, vztah k lidem i k tomu, co má rád. Droga se postupně stává jediným smyslem a náplní jeho života. Musí ji sehnat (stále větší a větší dávky), musí na ni mít peníze. Člověk se postupně stává otrokem drogy. Běžný život s denními povinnostmi, ale i radostmi se před ním uzavírá.

Závislost na drogách má **katastrofální důsledky**. Mnoho lidí umírá předávkováním nebo požitím jedovaté přídatné látky, mnoho jich končí v psychiatrických ústavech. Mnoho dalších bolestně zápasí se závislostí po celý život. Užívání drog je často spojeno s trestnou činností (krádeže, loupeže pro zisk peněz na drogy, vykrádání lékáren a krádeže léků, z nichž se dá droga vytěžit). Drogy spolupůsobí také při přenosu závažné nemoci dneška – AIDS (nebezpeční infikování krve injekčními jehlami, které si uživatelé drog často půjčují). Řada lidí však svou **závislost na droze dokáže po těžkém boji překonat** a začne žít normální, plnohodnotný život. Aby se však člověk mohl ze své závislosti vymanit, musí si ji **připustit a uvědomit**.

Silné odhodlání zbavit se závislosti je prvním krokem při překonávání problémů. Kdokoli se může stát závislým, proto se nesmíme stydět nebo obávat požádat o pomoc.

Dnes existuje mnoho institucí zabývajících se pomocí lidem postiženým závislostí na drogách. Tady jsou kontakty na některé z nich: SANANIM – telefon: 602 666 415 www.sananim.cz, DROPIN www.dropin.cz, K-CENTRUM www.kcentrum.cz